

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 95/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť V. F., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 TošNd 3/2007 z 22. marca 2007, sp. zn. 3 TošNd 5/2007 z 30. mája 2007 a sp. zn. 1 Toš 6/2007 z 30. mája 2007, v ktorých sa rozhodovalo o námietkach zaujatosti vznesených sťažovateľom, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2007 doručená sťažnosť V. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základných slobôd v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 TošNd 3/2007 z 22. marca 2007, sp. zn. 3 TošNd 5/2007 z 30. mája 2007 a sp. zn. 1 Toš 6/2007 z 30. mája 2007 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), v ktorých sa rozhodovalo o námietkach zaujatosti vznesených sťažovateľom.

Z obsahu sťažnosti vyplynuli tieto relevantné skutočnosti:

«Dňa 8. 3. 2007 podala moja obhajkyňa JUDr. M. Š. námietku zaujatosti voči predsedovi senátu a celému senátu z dôvodu ich pomeru k veci, nakoľko moja sťažnosť voči rozhodnutiu Špeciálneho súdu v Pezinku o prepustenie ma z väzby bola rozhodnutá rovnakým senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhodol v rovnaký deň aj o predĺžení mojej väzby do 26. 6. 2007. Obe rozhodnutia boli zo dňa 22. 2. 2007 a v oboch rozhodoval totožný senát, kde je predsedom JUDr. K.

O predmetnej námietke mojej obhajkyne však rozhodol iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako senát ktorého sa táto námietka týkala, a to tak, že členovia senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Toš nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania vo veci 1 Toš 6/07. Predmetné uznesenie mi bolo doručené dňa 26. 4. 2007.

Dňa 29. mája 2007 po zahájení verejného zasadnutia v rámci odvolacieho konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Toš 6/2007, podal môj obhajca JUDr. M. K. námietku zaujatosti voči predsedovi senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z dôvodu, že predseda senátu JUDr. K. reagoval na predchádzajúcu podanú námietku môjho obhajcu slovami „mám už po krk Vašich pripomienok“.

... predsedu senátu Najvyššieho súdu na prejav môjho obhajcu tento odobral JUDr. K. slovo a po následnom konfrontovaní jeho prejavu a Trestného poriadku poukázal na to, že môj obhajca „asi nepozná Trestný poriadok“.

... tvrdenie predsedu senátu „mám už po krk Vašich pripomienok“ bolo na žiadosť môjho obhajcu zaprotokolované do zápisnice o verejnom zasadnutí.

Nasledujúci deň, dňa 30. 5. 2007 oznámil predseda senátu Najvyššieho súdu JUDr. K. po zahájení druhého dňa verejného zasadnutia v rámci odvolacieho konania sp. zn. 1 Toš 6/2007, že iný senát Najvyššieho súdu „3 Toš“ rozhodol uznesením o podanej

námietke zaujatosti môjho obhajcu JUDr. K. zo dňa 29. 5. 2007 tak, že predseda senátu JUDr. K. nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania 1 Toš 6/2007.

Toto uznesenie iného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 TošNd 5/2007 zo dňa 30. 5. 2007 mi bolo doručené dňa 5. 6. 2007.

Počas tohto odvolacieho konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky vyslovené vyjadrenia predsedom senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že môj obhajca JUDr. K. ako aj ostatní moji obhajcovia opakovane vznášajú námietky zaujatosti, ktoré pramienia údajne buď z neznalosti ustanovení trestného poriadku alebo sú obštrukciou v snahe oddialiť rozhodnutie vo veci samej, je podľa môjho názoru len ďalším neprofesionálnym ale hlavne zaujatým prejavom hlavne predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vytváraní nátlaku na mojich obhajcov; takéto negatívne hodnotenie mojich obhajcov považujem za rozporuplné s ustanovením čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru, nakoľko je evidentným prejavom zaujatosti zo strany zákonného sudcu (Boekmans c. Belgicko, 29. 10. 1963, Ferrantelli a Santangelo c. Taliansko, 1996). (...)

Zodpovednosť predsedu senátu, senátu ako celku je vymedzená ústavou a jej výkladom, pričom z práva na spravodlivé súdne konania vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi ... s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). (...)

Vychádzajúc tak z garantovaného práva každého podať riadny opravný prostriedok, uplatnením ktorého by došlo k aplikovaniu kasačného princípu v rámci rozhodovacej činnosti súdov, som toho názoru, že senát „1 Toš“ tým, že nerozhodol najprv sám o námietke zaujatosti zo dňa 29. 5. 2007 konal arbitrárne a v rozpore s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. ako aj § 31 ods. 3 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. účinného do 31. 12. 2005 a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru.

Som toho názoru, že takýmto postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky mi bolo ako účastníkovi konania odňaté právo podať riadny opravný prostriedok voči rozhodnutiu súdu – uzneseniu, ktorým predseda senátu JUDr. K. nebol vylúčený z konania 1 Toš 6/07, čo pokladám za v rozpore predovšetkým s čl. 6 ods. 1 Dohovorom.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domáhal vydania tohto nálezu:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. z. 3 TošNd 3/2007 zo dňa 22. 3. 2007, ktorý rozhodol o námietke zaujatosti danej obhajkyňou V. F. M. Š., proti predsedovi senátu a celému senátu 1 Toš, porušil právo V. F. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobodách a podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. z. 3 TošNd 5/2007 zo dňa 30. 5. 2007, ktorým rozhodol o námietke zaujatosti danej obhajcom V. F. JUDr. M. K., proti predsedovi senátu 1 Toš, porušil právo V. F. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobodách a podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Toš 6/2007 zo dňa 30. 5. 2007, ktorým rozhodol o opravnom prostriedku V. F. proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 10. 1. 2007, sp. zn. PK 2Tš/8/2005-4835, porušil jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobodách a podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Toš 6/2007 zo dňa 30. 5. 2007 zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje, aby rozhodol o opravnom prostriedku V. F. proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 10. 1. 2007, sp. zn. PK 2Tš/8/2005-4835 iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

5. V. F. priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 7.492,-Sk (slovom sedemtisícštyristodeväťdesiatdva slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. K., so sídlom K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom a konaním najvyššieho súdu pod sp. zn. 1 Toš 6/2007, rovnako aj napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 TošNd 03/07 z 22. marca 2007 a sp. zn. 3TošNd 5/2007 z 30. mája 2007 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu samotnej sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s uvedeným rozhodnutím a postupom najvyššieho súdu a jeho právnym názorom uvedeným v napadnutom uznesení, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení Trestného poriadku.

Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Neoddeliteľnou súčasťou ochrany ústavnosti je ochrana základných práv a slobôd, ktoré fyzickým a právnickým osobám zaručuje ústava a medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd teda v zmysle konštantne vyprofilovanej judikatúry ústavného súdu nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti boli relevantné aj v danej veci. Vychádzajúc z nich ústavný súd tak predovšetkým skúmal, či a v akej miere sťažovateľom napadnuté rozhodnutia a postupy všeobecných súdov spadajú do pôsobnosti označených článkov ústavy, či ich možno považovať za zásah do základných práv sťažovateľa či v kladnom prípade možno tento zásah z ústavného hľadiska ospravedlniť alebo ho treba považovať za porušenie základného práva.

Na potreby predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd predovšetkým ustálil obsah základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Následne ústavný súd zisťoval, či namietaným konaním súdu mohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto práva v dôsledku existencie priamej príčinnej súvislosti medzi takýmto postupom súdu a základným právom sťažovateľa.

V zmysle citovaných ustanovení bolo v právomoci ústavného súdu len posúdenie, či účinky výkonu právomoci všeobecného súdu (v danom prípade najvyššieho súdu) vo veci sťažovateľa, t. j. prerokovanie a rozhodnutie vznesenej námietky zaujatosti v rámci konaní na najvyššom súde sp. zn. 1 Toš 6/07, sp. zn. 3 TošNd 5/07 a sp. zn. 1 Toš 6/2007 sú zlučiteľné s citovanými článkami ústavy a dohovoru.

III.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia o vylúčení JUDr. J. K. z prerokovania veci sp. zn. 3 TošNd 5/2007 z 30. mája 2007 okrem iného uviedol:

„Senát najvyššieho súdu nezistil skutočnosti odôvodňujúce rozhodnutie o vylúčení predsedu senátu JUDr. J. K. z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí o odvolaní z 29. mája 2007 je možné zistiť, že obhajca JUDr. M. K. namietal skutočnosť, že senát najvyššieho súdu, ktorý v predchádzajúcom štádiu konania rozhodoval o námietke zaujatosti vznesenej obhajkyňou JUDr. M. Š., nedodržel dvojinštančný postup, pretože namietaný senát 1 Toš mal najprv sám rozhodnúť o námietke zaujatosti a v prípade podania opravného prostriedku niektorou z procesných strán mal o sťažnosti rozhodovať príslušný senát 3 Toš.

Tento právny názor obhajcu je zrejme nesprávny. Znenie § 31 ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 totiž uvádza, že o vylúčení sudcu krajského súdu ako odvolacieho súdu a sudcu najvyššieho súdu rozhodne iný senát toho istého súdu. Obdobným spôsobom je takáto procesná situácia riešená aj v ustanovení § 32 ods. 6 nového Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006. Obsah týchto ustanovení je jasný, nepripúšťa rozdielny výklad a niekoľkoročná súdna prax v tomto smere je jednotná.

Najvyšší súd nespochybňuje právo procesných strán podávať námietky zaujatosti voči orgánom činným v trestnom konaní a aj sudcom. Procesné strany oprávnené očakávajú od sudcov konajúcich vo veci okrem iného aj znalosť príslušných procesných predpisov. Rovnako tak aj súd a najmä obžalovaný, ktorého obhajca zastupuje v trestnom konaní, oprávnené predpokladajú znalosť procesných predpisov zo strany obhajcu, ktorý je členom advokátskej komory, pretože toto je jeden zo základných predpokladov obhajoby na požadovanej úrovni.

Ak teda obhajca v odvolacom konaní argumentuje vyššie uvedeným spôsobom, súd oprávnené predpokladá, že tak koná buď z neznalosti alebo ide o obštrukciu v snahe oddialiť rozhodnutie vo veci, najmä ak sa takéto snahy prejavia nedôvodnými námietkami zaujatosti voči vo veci konajúcim sudcom vo viacerých prípadoch.

V prípade, ak predseda senátu, ktorý vedie verejné zasadnutie a nesie v prvom rade zodpovednosť za jeho priebeh, upozorní obhajcu na takéto konanie z jeho strany, nemôže táto okolnosť bez ďalšieho zakladať dôvod na zaujatosť sudcu v zmysle § 30 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

Pretože senát najvyššieho súdu rozhodujúci o námietke zaujatosti nezistil ani iné dôvody, ktoré by odôvodňovali záver o zaujatosti predsedu senátu JUDr. J. K. v predmetnej veci, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.“

V citovanej časti najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré treba ustanovenie § 30 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vykladať a uplatňovať práve takýmto spôsobom, a nie iným, a tým zároveň podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne) odpovedal aj na argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej tieto zákonné ustanovenia treba vykladať a uplatňovať odlišne.

IV.

Najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 TošNd 3/2007 vo veci rozhodovania o vylúčení z prerokovania a rozhodnutia sudcov JUDr. K., JUDr. S. a JUDr. H. okrem iného uviedol:

„Pomerom k veci zakladajúcim dôvodom na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania nemôže byť skutočnosť, že sudca rozhodne spôsobom, ktorý nie je mimo rámca zákona, ale ktoré rozhodnutie nekonvenuje predstavám obvineného. To sa týka aj procesných postupov. Pre vedenie konania spôsobom, ktorý nevyhovuje obvinenému, nemožno vznášať námietku zaujatosti sudcu, ak sa zároveň nepreukázu skutočnosti uvádzané v § 31 ods. 1 Tr. por., z ktorých je zrejmé, že práve pre tieto skutočnosti, odôvodňujúce predpokladaný pomer k veci, už samotné vedenie konania sudcom nebolo v súlade so zákonom. Inak môže byť procesná otázka postupu konania a dodržania jednotlivých zákonných procesných ustanovení len predmetom preskúmania v rámci riadnych eventuálne mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak sa sudca domnieva, že je daný dôvod väzby obvineného a v tomto smere argumentuje skutočnosťami, ktoré ju odôvodňujú, ale aj opačne, pokiaľ argumentuje skutočnosťami, pre ktoré nezistuje dôvodnosť väzby, potom z toho nemožno vyvodzovať, že je voči obvinenému zaujatý, alebo pri opačnom rozhodnutí, pri prepustení obvineného z väzby, že nieje nestranný ale naopak stráni obvinenému.

Sudca musí posúdiť skutočnosti, ktoré majú tvoriť podklad rozhodnutia o väzbe. Z toho ešte nemožno bez ďalšieho vyvodzovať, že je vo veci predpojatý. Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine obvineného. Sudca rozhodujúci o väzbe si musí vytvoriť na podklade dôkazového materiálu jasnú predstavu o tom, či sú splnené podmienky vzatia obvineného do väzby alebo ďalšieho trvania dôvodov jeho väzby a podmienkou je aj zistenie dôvodnosti podozrenia, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie spáchal obvinený. Tým, že si sudca na podklade dôkazov v spisovom materiáli urobí záver, že je dostatok podkladov na dôvodné podozrenie, že skutok mal spáchať obvinený, ešte nerobí definitívny záver o jeho vine a neznamena to už, že by pri posudzovaní podstaty veci nemohol objektívne rozhodnúť o vine alebo nevine obvineného. Inak by musel byť každý sudca, ktorý po podaní obžaloby urobil nejaké rozhodnutie o väzbe obvineného vylúčený z rozhodovania o obžalobe. Ani pri prepustení obvineného z väzby po podaní obžaloby, nemohol by sudca, ktorý tak rozhodol, ďalej konať o obžalobe, lebo v takom prípade by ktorákoľvek iná strana, na rozdiel od obžalovaného, napr. poškodený alebo prokurátor mohli namietať vylúčenie sudcu pre predpojatosť, ak by súd dospel k záveru, o nedôvodnosti podozrenia obvineného, že skutok spáchal obvinený a prepustil ho z väzby.

Preto najvyšší súd zdôrazňuje, že samotné rozhodnutie sudcu, ktoré nie je súladné s predstavou obvineného o tom, ako by mal súd rozhodnúť, nemôže byť bez ďalších skutočností odôvodňujúcich pomer sudcu k veci dôvodom na vyslovenie pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Pokiaľ nie sú uvádzané konkrétne skutočnosti, ktoré by svedčili o tom, že sudca má vzťah k prejednávanej veci, že sa ho vec nejakým spôsobom osobne dotýka, a preto má na veci záujem, pre ktorý dôvod nemôže byť objektívnym, nestranným sudcom, neopodstatňuje námietku sudcu z jeho predpojatosti, ale je neodôvodnenou invektívou voči sudcovi.

Ani spôsob vedenia konania, ak nebol v rozpore so zákonom, ale nevyhovelo sa v konaní predstavám obvineného, či už vykonaním alebo naopak nevykonaním niektorého

úkonu, uskutočnením iného spôsobu konania, napr. neverejného zasadnutia namiesto predstáv obvineného o nutnosti verejného zasadnutia a pod., pokiaľ sa nepreukáže, že iný postup bol volený pre pomer sudcu k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon týka, či ich obhajcov a ďalších osôb alebo orgánov uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., nemôže byť sám osebe dôvodom na vylúčenie sudcu.

V danom prípade obžalovaný V. F. vyvodzoval dôvod vylúčenia sudcov senátu 1 Toš najvyššieho súdu pre ich pomer k veci, že viackrát rozhodovali o jeho väzbe v konaní o opravnom prostriedku. Konkrétnou skutočnosť odôvodňujúcou ich predpojatosť mal byť spôsob odôvodnenia rozhodnutia vo veciach vedených na najvyššom súde pod spisovými značkami 1 Tošs 5/2007 a 1 Ntvš 1/2007. V oboch prípadoch išlo o rozhodnutia o väzbe po podaní obžaloby, resp. už aj po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa, ku ktorému došlo 10. januára 2007.

Senát rozhodujúci o námietke zaujatosti obžalovaného voči členom senátu, ktorí majú konať a rozhodnúť o odvolaní obžalovaného, sa oboznámil aj s vyššie spomenutými rozhodnutiami, ale nezistil z nich, že by spôsob odôvodnenia trvania väzobných dôvodov a dôvodov na predĺženie lehoty trvania väzby obžalovaného V. F. prejudikoval vinu tohto obžalovaného. Argumentácia obvineného s poukazom na príslušnú pasáž odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 5/2007 z 22. februára 2007 nesvedčí o tom, že by dotknutý senát najvyššieho súdu dopredu vyslovoval vinu obžalovaného V. F. Išlo o podmieňovanie, že by skutok mohol zakladať znaky skutkovej podstaty nejakého trestného činu, pre ktorý by sa v budúcnosti mohlo začať trestné stíhanie a vzniesť obvinenie. Senát musí zvažovať konkrétny skutok, ktorý sa stal a pri zistení dôvodnosti podozrenia, že ho mal spáchať obvinený, transponovať ho na neskoršiu situáciu po tom, čo sa mal skutok stať. Inak by vôbec nebolo možné uvažovať o unikaní alebo skrývaní sa pred trestným stíhaním a zisťovaní týchto dôvodov tzv. útekovej väzby.

Pokiaľ obžalovaný V. F. poukazyval na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, treba uviesť, že z týchto ním citovaných rozhodnutí si vybral len istú časť, bez vzájomných súvislostí s inými časťami a nie ako celok. Aj z týchto rozhodnutí je totiž zrejmé, že púhy fakt, že sudca prvostupňového súdu alebo odvolacieho súdu v danej veci už urobil určité rozhodnutia v prípravnom konaní, vrátane rozhodnutí týkajúcich sa väzby, nemôže sám osebe odôvodniť obavy o jeho nestrannosť. Porovnať možno napr. rozhodnutie

Európskeho súdu pre ľudské práva v spomenutej veci Hausschildt c/a Dánsko z 24. mája 1989 v jeho odôvodnení v bode 50 v závere. Samozrejme, že sa tam cituje v ďalšom bode 51, že napriek tomu osobitné okolnosti by mohli odôvodniť iný záver. Tieto osobitné okolnosti treba podľa názoru najvyššieho súdu individuálne skúmať a toto individuálne skúmanie v podmienkach našej právnej úpravy znamená zisťovanie v čom má spočívať pomer sudcu k veci, ako bolo vyššie naznačené. Nestačí teda len púhy fakt, že v predchádzajúcom štádiu konania už rozhodol o väzbe.

Keďže obžalovaný dostatočne nedokumentoval taký pomer k prejednávanej veci sudcov senátu najvyššieho súdu I Toš, ktorý by odôvodňoval pochybnosti o ich spôsobilosti rozhodnúť objektívne a nestranne o odvolaní obžalovaného, Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval námietky obžalovaného V. F., podané prostredníctvom jeho obhajkyne, za neopodstatnené. Preto rozhodol tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.“

Ústavný súd po preskúmaní skutočností uvádzaných sťažovateľom a po analýze ústavných limitov na ochranu práv, ktoré mali byť podľa tvrdení sťažovateľa postupom najvyššieho súdu v jeho neprospech dotknuté, v zmysle už označených kritérií hodnotenia zaujatosti sudcov v súdnom konaní nezistil príčinnú súvislosť s porušením sťažovateľom označených základných práv a slobôd.

V tomto smere ústavný súd pripomína, že už v rámci rozhodovacej činnosti ústavného súdu v minulosti tento súd konštatoval, že obsahom základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu (ov) z ďalšieho prerokovávanía a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsah základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom tvorí len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovávanía a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97 a I. ÚS 4/98). Preto ústavný súd konštatoval, že uvedeným rozhodnutím základné právo sťažovateľa porušené nebolo

V.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Toš 6/2007 z 30. mája 2007, ktorým rozhodol o opravnom prostriedku proti rozsudku Špeciálneho súdu č. k. PK 2 Tš/8/2005-4835 z 10. januára 2007, porušil jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a súčasne žiadal zrušiť toto rozhodnutie najvyššieho súdu a prikázať mu rozhodnúť o opravnom prostriedku proti uvedenému rozsudku Špeciálneho súdu tak, aby o tom rozhodol iný senát najvyššieho súdu. Tvrdil, že 29. mája 2007 po otvorení verejného zasadnutia v rámci odvolacieho konania na najvyššom súde vznesol námietku zaujatosti voči predsedovi senátu JUDr. K. Dňa 30. mája 2007, teda nasledujúci deň, menovaný predseda senátu oznámil, že iný senát o námietke zaujatosti rozhodol tak, že nie je zaujatý vo veci, o čom rozhodol 30. mája 2007 v konaní pod sp. zn. 3 TošNd 5/2007.

Z pripojeného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 TošNd 5/2007 uvedeného v bode I vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal vznesenou námietkou a rozhodol o nej, preto nebolo možné akceptovať tvrdenie sťažovateľa, že o jeho námietke rozhodnuté nebolo. Z toho dôvodu nebolo možné prisvedčiť jeho tvrdeniu, že došlo postupom súdu k porušeniu jeho základných práv.

VI.

Podanou sťažnosťou žiadal sťažovateľ tiež zrušiť uznesenie najvyššieho súdu a prikázať mu, aby rozhodol o opravnom prostriedku proti rozsudku Špeciálneho súdu č. k. PK 2 Tš 8/2005-4835 z 10. januára 2007.

Sťažovateľ sám v sťažnosti uviedol, že najvyšší súd v merite veci rozhodol 30. mája 2007 a proti tomuto rozhodnutiu podal sťažnosť ústavnému súdu. Táto je vedená pod sp. zn. Rvp 1286/07.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd nemá právomoc rozhodnúť o prikázaní, aby súd vo veci konal, pretože sa o veci už rozhodlo jednak čo sa týka merita veci a jednak uznesením ako je uvedené v bode I tohto rozhodnutia.

VII.

Ústavný súd je toho názoru, že výklad ustanovení § 30 a § 31 zákona č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zo strany najvyššieho súdu pri rozhodovaní o námietke zaujatosti sťažovateľa v už označenom trestnom konaní nemožno hodnotiť ako arbitrárny a v rámci poskytovanej ochrany základných práv a slobôd ústavou, ako aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako ústavne nekonformný. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Pre doplnenie ústavný súd uvádza, že o svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia ustanovenia § 30 a § 31 Trestného poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje a na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia preto ústavný súd nie je oprávnený.

Vychádzajúc z uvedeného preto ústavný súd nezistil (a ani nemohol zistiť) existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označeným konaním najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa.

Z uvedeného dôvodu bola sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008